

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Francoske volitve.

V nedeljo volil je francoski narod svoje poslance in za nekaj dnij se bode vedelo, kateri možje so si pridobili zaupanje volilcev. Volilna borba trajala je več tednov, reči se more celo, da več mesecev, dasi pa so posamične stranke obdelovale volilce na vse mogoče načine in z naporom vseh svojih sil, vendar ni volilno gibanje bilo tako viharo in strastno, kakor druga leta. Nedostajalo je velike, vse presežajoče vodilne ideje. Panamski škandal je sicer uplival kolikor toliko na volilne šanse v to zadevo zapletenih kandidatov, toda odločilnega pomena ni zadobil. Tudi vprašanje, ali bôdi državna oblika republičanska ali monarhistična, ni bilo posebnega pomena pri volitvah, niti ne socializem in krščanski socializem. Volitve so se izvršile po razmerah v posamičnih okrajih ne gledé na velika, svet pretresujoča socialna ali politična vprašanja.

Prvi, doslej znani izid volitev potrjuje, da so bila upravičena domnevanja o zmagi republičanske stranke. Nasprotniki republike so bili hudo pobiti. Orleanisti se oficijelno volitev niti udeležili niso. Stranka pozna mišljenje naroda in ne mara trositi svojega denarja za izgubljeno stvar. Ponekod so bili sicer privrženci te stranke oglasili svoje candidature, a računali so zgolj na svoj osebni vpliv v dotičnih okrajih, nikakor pa ne na silo ideje, katero zastopajo. Bonapartisti so se združili z ostanki Boulangerjeve stranke v oskromno frakcijo, katera utegne pridobiti nekoliko mandatov, ako ima zadosti sredstev za agitacijo, nikakor pa ne toliko, da bi imeli kot posebna frakcija kaj upliva. Legitimisti, kakor se imenuje glavna monarhistična stranka, so bili pri volitvah popolnoma poraženi in celo najodličnejši voditelj te stranke, grof de Mun, je izgubil svoj mandat. Stranka, v kateri so nekdanji klerikalci zavzemali odlično mesto, razcepila se je bila že tedaj, ko je papež svetoval katolikom, naj se oklenejo republike in naj skušajo kot republičani pripomoči do zmage političnim idejam in nazorom katoliške hierarhije. Papeževa beseda je prouzročila, da so se čistokrvni klerikalci ločili od svojih zaveznikov monarhistov in si kot republičansko-konservativna stranka navzdeli ime „les rallies“. Resni politični krogi so bili v strahu, da bo ta stranka slavila pri vršeh in se

volitvah posebno zmago, ker jo bodo podpirali monarhisti vseh barv. Prvi, doslej znani volilni rezultati ne potrjuje te misli, ker je stranka dobila samo dvanajst mandatov in ker pridejo njeni kandidati le v nekaterih posamičnih okrajih v ožjo volitev in še tu brez upanja na zmago.

Po dosedaj znanih izidih volitev ni torej dvoma, da zmaga republičanska stranka na celi črti in da podere v prah nasprotnike republičanske trobojnice. Pri zadnjih volitvah pred štirimi leti je bilo voljenih okoli 450 republičanov, sedaj pa jih pride v zbornico nad 500, in če je bila republika že doslej utrjena in zagotovljena, tako bode to odsej še v večji meri. Vprašanje je samo, katera frakcija republičanske stranke bo zmagala oziroma kako bode razmerje glasov mej oportunisti in radikalci. V razpušeni zbornici je bilo okoli 250 oportunistov ali zmernih republičanov, kakor se privrženci te frakcije sami imenujejo, in ker sami zase niso imeli večine, bili so primorani, družiti se z radikalci, katere je vodil Clémenceau. Ta združitev se je imenovala republičanska koncentracija, a ker ni bila trdna, ni obrodila dobrega sadu, pač pa marsikatero krizo. Oportunisti, dasi najmočnejša stranka, so bili vezani na radikalce in so se morali pri vsaki stvari ravnati po želji te frakcije. V ministerstvu je bilo vedno nekaj radikalcev, a vzlic temu se ni mogla nobena vlada zanašati na republičansko večino. Kadar je Clémenceau hotel podreti kuruliški stol kakega ministra, združili so se radikalci z monarhisti in — stvar je bila gotova.

Pri vršeh se volitvah je vse zanimanje političnih krogov koncentrirano na to, kake volilne uspehe priboré radikalci in kake oportunisti. Kaže se, da radikalci ne bodo več igrali v parlamentu tiste vloge, kakor doslej. Najodličnejši njeni voditelji, Clémenceau, Flicquet in drugi pridejo v ožjo volitev, mnogi drugi so že propadli, narobe pa so oportunisti, ki prvi dan priborili 28 novih mandatov. Vladni krogi francoski upajo, da bodo oportunisti pridobili toliko mandatov, da bodo mogli sami brez pomoči radikalcev sestaviti trdno večino. V interesu evropskega miru in konsolidacije Francije bi bilo to samo želeči, dasi tudi oportunisti niso poklicani osnovati stranke, katera bo odločila bodočo usodo njihove domovine.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VIII. velika skupščina

dné 26. julija 1893 v Sežani na Krasu.

(Oficijelno poročilo družbinega odbora.)

XI.

Družbini šolski zavodi.

4. Zabavišče v Rojanu. Tu nam je pripomniti, da sta menjali svoji službi vrtnarica Irma Fabijanijeva in Viktorija Kavčičeva. V začetku šolskega leta je slednja prevzela ta otroški vrt, a Fabijani onega v Pevmi, kar je c. kr. namestništvo v Trstu od 25. septembra 1892, št. 16.091/VII. vzelo na znanje. Vpisalo se je tu do 80 otrok. Z uspehom je zabaviščino vodstvo in načelnštvo Gretske podružnice povse zadovoljno.

5. Kakor smo lani napovedali, odprli smo vsled svoje prošnje do vis. c. kr. deželnega šolskega sveta od 22. septembra 1892., št. 1830, novo zabavišče v Greti. Z dekretom od 3. septembra 1892 imenovalo je vodstvo za vrtnarico Margareto Podkrajšekovo pod voditeljstvom učitelja voditelja Mih. Kamuščika, ki je tako imel vodstvo vseh ondotnih družbin zabavišč. Vse to je vis. namestništvo z gori imenovanim odlokom od 18. septembra 1892 vzelo v vednost.

Za oživotvorjenje in ponovljen obisk tega vrta stekel si je posebno velikih zaslug bivši prvomestnik gretske podružnice Dragotin Martelanec, za kar mu je vodstvo kakor tudi ondotno načelnštvo s posebnim listom izreklo svoje priznanje in toplo zahvalo. Vpisalo se je dece do 54. Tudi z uspehom tega zabavišča je načelnštvo povse zadovoljno.

6. Gledé zabavišča v Pevmi pri Gorici smo že omenjali, da ga je v preteklem šolskem letu oskrbovala vrtnarica Irma Fabijanijeva, katera je — vsled poročil — v didaktičnem oziru imela odlične uspehe, boljše nego je pričakovati ali zahtevati v otroškem vrtu. Dece je bilo vpisano do 50.

7. Prevažno postojanko na slovensko-laški meji smo ustvarili s tem, da smo odprli novo zabavišče v Ločniku, za katero je imenovalo vodstvo z dekretom 4. oktobra 1892 vrtnarico Marijo Bunec. Dne 3. oktobra 1892 je naznanila Goriška moška podružnica, da je visoka vlada dovolila odpretje

LISTEK.

Pirej in Navplija.

Pirej je sedaj, odkar ima železniško zvezo, prvo trgovinsko mesto grško in narašča tako hitro, da šteje zdaj že 25000 prebivalcev. Še pred desetimi leti je bilo majhno mesto in je obsegalo samo hiše ob najnotranjšem delu njegove luke. Sedaj pa so začrtali ves prostor mej luko in gorico Munichijo (866 m) ter pristanom Zea, torej več kot pol kilometra na široko, razdelili ga v čisto ravne, pravokotne ulice in na njem zidajo se hiše prav pridno. Iz Aten vodita tjedoli dve železnici in še parni tramvaj, a v luki je vedno mnogo parnikov raznih narodov. Pirej je skoro izključljivo le uvozna luka, zlasti za žito iz Rusije, les iz Avstrije (zlasti Notranjskega) in obrtne izdelke iz zahodnoevropskih držav. Kakor vsa trgovinska primorska mesta, je tudi Pirej zelo nesnažno in smrdéče mesto, v onem delu namreč, kjer se trgovina zares razvija, dočim so višje ležeče ulice prav čedne. Ob morji so same prodajalnice in skoro pred vsako čaka menjač s svojo

stekleno omarico. Mesto ima lepo gledališče (nedovršeno), gimnazijo, borso s spomenikom Themistoklejevem, konzulate raznih držav, katoliško župnijo itd. Prebivalstvo je v ogromni večini grško, le malo mešano.

Pirejeva važnost sloni na njegovi izvrstni luki. Kakor je bilo ob Themistoklejevem času v njej zadosti prostora za največje troveselnice, tako vzprejema tudi sedaj lahko največje orjake modernega brodograja. Čeravno tu ni bojna luka (ima samo majhno utrdbo na severni strani vhoda), vendar so se v njej mudile že večkrat razne evropske eskadre, zlasti francoska. Stare Atene so bile postale še le potem mogočne in uplivne kot pomorska oblast, ko je Themistoklej prestavil luko v Pirej, zlasti pa potem, ko je on to luko utrdil in jo zvezal po „dolgih zidovih“ z Atenami. Od tedaj naprej se je staro mesto lahko merilo z vsako drugo pomorsko državo na Grškem. Tako je začelo tudi novo mesto tako lepo razcvitati se še le od tedaj, odkar je s Pirejem tako dobro zvezano, zlasti pa odkar se je do delala železnica ob Korinskem zalivu v Patras. Nov prekop čez istmus bo gotovo povzdignil trgovino v Pireju.

Kakor že rečeno, ustanovil je Themistoklej bojno in trgovinsko luko v Pireju. Poprej so imeli stari Atenjani le malo zavarovano luko v bližnjem Phaleronu. Mej Atenami in Pirejem razprostiralo se je v starem času nezdravo močvirje. Ali te zapreke je znal odstraniti Themistoklej, zlasti pa Periklej, ki je še le prav za prav sezidal mesto v Pireju ter postavil tržišča in skladišča. Že l. 477 pr. Kr. obdali so bili ves polotočič „Akte“ z močnim zidom, čegar ostanki se še sedaj prav dobro poznajo. Periklej je dal potem (l. 457 in 456) še takomenovane „dolge zidove“ (po 6½ in 7½ km) sezidati ob cesti, ki je vodila po jedni strani v Pirej, po drugi pa v bližnji Phaleron, a leta 444 še tretji „srednji“ zid mej obema poprejšnjima, ki je s severnim dolgim zidom oklepajal jedino le pirejsko luko. Ta naprava se je posebno obnesla ob času peloponeške vojne, ko so bili Spartanci opustošili vso atensko okolico in obdali mesto skoro okoli in okoli. Tedaj je ostala Atenjanom jedina zveza z morjem in jedino od todi so dobivali potrebnega živeža ter le na ta način so mogli vzdržati svojo veljavo kot pomorska oblast. Še le ko so Atenjani izgubili vse svoje ladje proti koncu peloponeške vojne, mogli so

otroškega vrta, kateri se je pričel dné 10. oktobra 1892 z vpisanimi 38 gojenci. Čl. skupščinarji si komaj mislijo, kako previdno je bilo tu postopati moškemu načelnistvu naše goriške podružnice, da bi se naša nakana koj v začetku ne preprečila. Ta zavod je zelo važen in potreben radi ondodne slovenske šole. Upati je, da vse napetosti ondodnih laških oziroma pollaščenih stanovalcev ponehajo, ko se bodo oni in slovenski roditelji prepričali, da naš namen ni sloveniti inorodnih otrok, nego le svoje otroke ohraniti svojemunarodu. (Tako je!) In pri tej priložnosti moramo zopet slovesno izjaviti, da naši zavodi ne sprejemljejo drugojezične dece. (Istina!)

Tako si upamo biti mi z vsakim narodom dobri sosedje, resnični prijatelji; tega od nas zahteva naša katoliška vera, tako jo umevamo mi! (Dobro!)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 22. avgusta.

Oficijozni glasovi.

„Montagsrevue“ se bavi s Plenerjevim govorom v Hebu in proslavlja govornikovo zmernost. Posebno zanimiva je napoved tega lista, da bo vlada na vsak način skušala rešiti Trutnovsko novelo. List priznava, da ima vlada pravico ustanavljati sodišča tudi če dotični deželni zbor ni nikakega mnenja izrekel. S tem se postavlja Taaffeov leibjournal na stališče, na katerem sicer stoji Plener, na katerem pa doslej ni stala vlada, sosebno pa ne pravosodni minister grof Schönborn. Imenovani list gotovo ni iz svoje inicijative premenil svojega nazora o tej velevažni zadevi, zato bi bilo prav lahko sklepati, da mej grofom Taaffeom in grofom Schönbornom ne vlada več tista popolna harmonija, kakor je vladala še pred kratkim. — Drug oficijozen list, v katerem se napovedujejo časih važni koraki in sklepi, „Extrapost“, vé povedati, da bo vlada pri razpravi o Trutnovski noveli stavila kabineto vprašanje. Verojjetno to sicer ni, ker se grof Taaffe malo za to meni, če mu parlament podere kak načrt, a nemogoče tudi ni; sedaj pač še ni moči o takih rečeh soditi.

Češke novice.

Eksekutivni odbor mladočeške stranke je sklenil, nasvetovati kolegiju zaupnih mož nastopno resolucijo: Stranka izjavlja, da poslanec prof. Masaryk v zadevi Thun-Gregg ni postal korektno niti proti stranki niti proti poslancu dru. Juliju Gregru ter prepušča njemu samemu, da iz te izjave izvaja tiste konsekvencije, katere se mu vidijo primerne. — Splošno se misli, da se bo Masaryk odpovedal mandatu, še predno se snide državni zbor. Za mladočeško stranko bi bil Masarykov odstop čutna izguba. — Vsed demonstracij, vršivših se minoli četrtek, vršile so se pri mnogih socialistih hišne preiskave. Policija je zaprla socialističnega novinarja Antona Veseljšaja in tri stavce. Proti vsem štirim se je začela preiskava radi veleizdaje. — Brnski Cebi so sklenili, izročiti deželnemu glavarju adresu, v kateri se mu bo izrekla zahvala, da je dal odstraniti samonemški javni napis na deželni hiši.

Vnanje države.

Srbska skupščina.

Včeraj se je zaključilo prvo zasedanje novovoljene skupščine, katera je v kratki dobi svojega delovanja zadobila tako žalostno slavo v celi

jim sovražniki tudi Pirej zapreti ter jih tako izstradati od morske in suhe strani in prisiliti jih, da so se morali udati na milost in nemilost.

Pirej je bil torej največja trdnjava atenska. To se je pokazalo tudi po zimi l. 404 do 403, ko je bil Thrasibul posedel trdnjavo Phile in se od tam polastil Pireja. Iz tega kraja je peljal potem svojo vojsko nad tridesetero tiranov in jih premagal v bitki na planem. Tudi Sulla je moral l. 87 pr. Kr., ko je hotel Mitridata iz Aten pregnati, mesto in lukko ob enem oblegati in ko je poslednjo premagal, dal je požgati njene arsenale, tesalnice ladij in skladišča. Od tedaj naprej ostalo je bilo mesto opustošeno do najnovejšega časa. L. 1884 razkopavali so starinske ostanke v Pireju in našli mnogo zelo zanimivih predmetov. Poleg že omenjenega mestnega ozidja z mnogimi vrati vidijo se na vzhodni strani še ostanki starega gledališča in na glavici Munichija temelji Artemidinog svetišča. Blizu svetilnika koncem polotoka Akte kažejo Themistoklov grob in na nekem griču zahodno od Pireja pravijo, da je imel Kserkses svoj prestol, ko je gledal, kako se bode razvila bitka pri Salaminu.

(Konec prih.)

Evropi. Kralj Aleksander zaključil je skupščino osebno s prestolnim nagovorom, v katerem se je poslancem zahvalil, da so rešili toliko važnih predlog, zlasti trgovinsko pogodbo s habsburško monarhijo in sploh zagotovili gospodarskemu napredku trdno podlago. Dobra volja, katero je skupščina pri vseh teh predlogah pokazala, je dokaz, da je sedanji regime osnovan na harmoniji mej kraljem in narodom, kar je najboljšje jamstvo za bodočnost. — Kralj se v svojem govoru niti dotaknil ni ministerske zahtevbe, da si prav ta dala minolemu zasedanju narodne skupščine signaturo. Ves svet se strinja v tem, da je zatožba samo izraz radikalne osvetoželjnosti, in če bo sodišče tudi obsodilo bivše ministre, ne bo živ krst verjel, da so radikali to izposlovali v varstvo zakonov in ustave.

Francija in Italija.

Krvavi izgredi v Aigues-Mortessu provzročili so v Italiji silno razburjenost, kateri je prebivalstvo dalo duška v velikih demonstracijah. Že v soboto zvečer so bili v Rimu majhni izgredi, v nedeljo pa se je zbralo nad 30.000 ljudi, ki so naskočili palačo francoskega poslanstva, pobili okna in vrata ter hoteli palačo użgati. Vojaštvo je napadalce le z največjo težavo razgnalo. Tudi druga francoska poslopja je moralo vojaštvo stražiti. Z neke hiše vrgla se je demonstrantom nemška zastava, katero so potem nosili po mestu kliče: „Abbasso la Francia, evviva la Germania.“ Kakor v Rimu, tako so bile tudi v drugih mestih velike demonstracije. V Mesini so demonstrantje sežgali francoski grb, kateri so sneli iznad vrat francoskega konzulata, v Genovi so celo sežgali dvajset vozov ondodnega, Francozom lastnega tramvaj društva. Konflikt je precej resen in če ne bodeta francoska in italijanska vlada postopali taktno in energično, se lahko nevarno poostri.

Dopisi.

Iz Kamnika, 21. avgusta. [Izv. dop.] (Veliki koncert pevskega društva „Lira“.) V proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva in v spomin 10 letnice obiska cesarjevega priredila je „Lira“ koncert, ki je privabil toliko odličnega občinstva, da je bil Fišerjev salon dokaj premajhen, ker zaradi dežja, ki je pričel padati ravno pred začetkom koncerta, ni bilo mogoče sedeti na vrtu. Ves zanimiv in raznovrsten vzpored bil je sijajen dokaz, kako lepo zabavo lahko priredi vrlo društvo „Lira“ z zgolj domačimi društvenimi močmi. Največje zanimanje vzbujal je novo ustanovljeni tamburaški zbor, ki je prav srečno rešil svojo nalogo in sviral tri komade „Kolo“, „Domovini“ in „Venec vojaških narodnih pesmi“, na splošno zadovoljnost. Ako jemljemo v poštev kratko dobo, odkar so se začeli vežbati tamburaši pod vodstvom neumornega g. Steleta st., mora se reči, da so storili več, nego se je moglo pričakovati in nadejati se je, da bode z časom tamburaški zbor postal prav važen faktor v društvenem življenju v Kamniku. Pevski zbor nastopil je prav mnogobrojno in pel z znano krepkostjo in točnostjo. Že pogled na zbor bil je jako mikaven, kajti gg. pevkom so se kaj koketno prilegale črnogorske čepice s srebrno liro na modro-rudečem polji, kakoršne so imeli tudi vsi pevci in tamburaši. Mešana zbor (okolu 30 pevk in pevcev) „Lunici“ (Vilhar) in „Pozdrav“ (Ipavec) morala sta se oba na burno zahtevanje ponavljati. Moški zbor pel je prav čvrsto dnevno primerno zbor „Avstrija moja“ (Nedved) in Vilharjevo „Slavnostno kantato“, v kateri je pel sologosp. Štefančič, in pa Kocijančičev zbor „Njega nij“ z bariton solom g. Pohlina. Zbor in oba solista želi so mnogo pohvale za točno izvajanje svojih točk, istotako čveterospev (gg. Štefančič, Stele, Pohlin in A. Pintar), vender bi nam bila ljubša kaka domača skladba, katerih imamo toliko in tako lepih, da nam ni treba sezati po tujih. Gosp. Stelč, ki je res duša vsemu muzikalnemu življenju Kamniškemu, nam je konečno predstavil 6 svojih učencev (učenki: Ahčin in Hacé, in učence: Burnik, Kratner, Levičnik in Rogel), ki so godli ž njim skupaj „Sarafan“ in dodali še „Hej Slovani“. Občinstvo izražalo je mladim igralcem svojo zadovoljnost z glasnim vzpodbujajočim pritjevanjem. Po koncertu se je mladina zasukala navzlic upravo tropični temperaturi, ko se je dvorana malo izpraznila, pevci pa so v prosti zabavi dodali še marsikatero pesem in sta mej drugim zapela gg. Štefančič in Jos. Nollu Ipavčevo „Domovini“, ki se je morala ponavljati. „Lira“ pokazala je s tem krasno uspešnim koncertom, da mej pevskimi društvi na Slovenskem zavzema prav odlično mesto. Naj bi vedno tako ostalo! — i.

V. skupščina „Zveze slovenskih učiteljskih društev“ v Mariboru.

(Izv. poročilo „Slov. Naroda“.)

(Konec.)

II. Glavni zbor.

Ob 3. uri popoldne pričel se je glavni zbor v veliki dvorani pri „Gambrinu“. Dvorana je bila jako ukusno in primerno ozaljšana. Za predsedništvom visela je velika podoba prvega slovenskega pedagoga A. M. Slomškega, njemu na straneh pa podobi slovenskih pedagogov Komenskega in Pestalozzija. Ob straneh predsedništva stala sta kipa našega presvetlega cesarja in presvetle cesarice. Na stranskih stenah videli smo pa podobo imenitnega pedagoga Herberta ter podobi naših pesnikov Preširna in Vodnika; v ozadij so pa visele podobe Stritarja, Sim. Gregorčiča in Jurčiča. Mej posameznimi podobami bili so nabiti grbi vseh slovenskih pokrajin in mest, ki so bili ozaljšani s zastavami posameznih slovenskih kronovin in mest. Na vsacega gledalca naredila je ta okrasba najbolj prijeten vtis, kajti vsakdo je spoznal v njej združeno Slovenijo.

Pod vsako podobo bil je napisan kak stavek dotičnega pedagoga, oziroma pesnika. Tako smo videli zapisano pod Jurčičem njegovo geslo: „Tvrđ bodi neizprosen...“, pod Gregorčičem pa njegove značilne besede: „Ne samo, kar velewa mu stan...“, pod Komenskega podobo je pa bilo zapisano njegovo imenitno pedagogično načelo: „Tuj jezik učiti, predno ima otrok domačega v lasti, je ravno tako, ko bi mogel deček učiti se jezditu prej, ko zna hoditi.“

Zvezin učitelj, nadučitelj Vojteh Ribnikar, otvoril zborovanje s prijaznim pozdravom na vse prisotne ter izražal svoje veselje, da se je glavnega zborovanja tako ogromno število zavednih slovenskih učiteljev udeležilo. Vse prisotne vzpodbuja z navdušenimi besedami na delo, kajti delo bode najboljši odgovor nasprotnikom ljudskega šolstva in učiteljstva. Svoj jednat nagovor pa končuje s trikratnim Slava-klicem na našega presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I. in gromoviti ter navdušeni Slava-klici zaore iz slovenskih učiteljskih prs najboljsemu zaščitniku ljudskega šolstva.

Na to poseže vmes nadučitelj Fran. Pra-protnik ter predlaga, da se odpošlje brzojavnim potem udanostna izjava slovenskega učiteljstva našemu dobremu in skrbnemu vladarju. Predlog bil je z največjim navdušenjem vzprejet.

Na to poprima zopet zvezin predsednik za besedo ter se v prav ganljivih besedah spominja vseh umrlih društvenikov in pozivlje vse navzoče, da vstanejo v znak žalosti. Se zgodi.

Konstatujoč sklepčnost zborovalcev, dá besedo predsedniku učiteljskega društva za Mariborsko okolicu nadučitelju M. Neratu, kateri v imenu društva vsem zborovalcem zakliče prav prisrčen: „Dobro došli!“

Potem dá predsednik besedo uzornemu šolniku in ravnatelju Mariborskega učiteljskega H. Schreinerju, ki je poročal „o najnovejših reformatornih težnjah na pedagogičnem polju“. Poročevalca ob nastopu vse zbrano učiteljstvo kar najbolj navdušeno pozdravlja s Živio-klici; in tak moč, tak šolnik, kakor je ravnatelj Schreiner tudi po vsej pravici zasluži, da ga ljubi in spoštuje slovensko učiteljstvo. Ko bi imeli pač obilo tacihi mož na slovenskem pedagogičnem polju! Ni čuda, da tudi vsi drugi profesorji Mariborskega učiteljskega, recimo prof. Lavtar, prof. Koprivnik, prof. dr. Bezjak in drugi tako marljivo in vneto delujejo na šolskem polju.

Poročilo ravnatelja Schreinerja je bilo tako zanimivo, tako pedagogičsko premišljeno sestavljeno, da se je čul splošen glas, da kaj takega še nismo slišali ne čitali in zato je bila opravljena velikanska ovacija, ki mu jo je po končanem predavanju vse zbrano slovensko učiteljstvo priredilo. Ker bode to važno poročilo v naših strokovnih listih objavljeno, zato ne budem dlje o tem tu razpravljaj.

Za ravnateljem Schreinerjem poročal je jako zanimivo nadučitelj Janko Leban: „Kaj in kako čitaj mladina?“

Na podstavi tega poročila sestavil se je poseben ocenjevalen odsek za mladinske spise, v katerega so bili izvoljeni: učitelj Jakob Dimnik, učitelj Jožef Freuensfeld, učitelj Davorin Judnič, učitelj Anton Kosi in nadučitelj Janko Leban.

S tem bil je dnevni red dognan in predsednik zaključil zborovanje z iskreno željo, da bi nam dobro hasnilo zborovanje in da bi se ob letu zopet zdravi in veseli sešli.

Po glavnem zborovanju bila je zopet seja delegatov, kateri so določili čas prihodnji glavni skupščini v drugi polovici meseca avgusta 1894. leta. Kraj zborovanja bode določil upravni odbor, le izrazila se je želja, da bi zborovali prihodnje leto v solčni Gorici, na kar se bode upravni odbor, če le mogoče, tudi oziral.

Potem je bila volitev upravnega odbora in so bili izvoljeni jednoglasno: 1. Nadučitelj v Dol. Logatcu Vojteh Ribnikar predsednikom; 2. Ravnatelj meščanske šole v Krškem Ivan Lapajne I. podpredsednikom; 3. Nadučitelj v Mozirji

František Praprotnik II. podpredsednikom; 4. Učitelj v Hrastniku Armin Gradišnik I. tajnikom; 5. Učitelj v Dol. Logatcu Jožef Šega II. tajnikom; 6. Nadučitelj v Gor. Logatcu Ivan Kernc blagajnikom; 7. Nadučitelj v Mariboru Miha Nerat urednikom društ. glasila; 8. Učitelj v Ljutomeru Jožef Freuensfeld odbornikom, 9. Nadučitelj v Gornjem Gradu Fr. Kocbek odbornikom, 10. Nadučitelj na Humu Anton Porekar odbornikom, za Štajersko; 11. Učitelj v Ljubljani Jakob Dimnik odbornikom, 12. Nadučitelj iz Šenčurja p. Kranji Luka Jelenec odbornikom, za Kranjsko; 13. Učitelj v Rimanjih Kristijan Bogatec odbornikom, 14. Nadučitelj v Sežani Mate Kante odbornikom, 15. Nadučitelj v Opatjem Selu Peter Medvedšek odbornikom, za Primorsko.

Mej zborovanjem je došlo blizu trideset brzojavnih pozdravov od raznih društev, tovarišev in šolskih prijateljev; omenim naj le pozdrav znanega prijatelja slovenskih učiteljev Jan Lego-ta iz Prage, državnega poslanca dr. Gregorca, hrvatskega „Saveza“, pedag. književnega društva v Zagrebu itd. Omenim naj tudi, da se je deputacija upravnega odbora poklonila Mariborskemu okrajnemu glavarju in Mariborskemu vladiki prevzvišenemu M. Napotniku, kateri je deputacijo jako ljubeznivo vzprejel ter jej izročil svoj pozdrav vsemu slovenskemu učitelstvu. Z velikim navdušenjem vzprejelo je učitelstvo to veselo poročilo ter zaklicalo slava dičnemu slovenskemu škofu in prijatelju ljudskih učiteljev.

Zvečer bila je na vrtu pri „Gambrinu“ veselica s petjem in godbo, katera je prav dobro izpadla. Pri veselici videli smo tudi prav mnogo častite duhovščine in drugih Slovencev Mariborskih, koji vsi so pokazali, da so s slovenskimi učitelji jednih mislij in jednega srca, kjer je treba delati v korist in napredek slovenskega naroda!

Dne 18. t. m. ob 1/9. uri smo se pa udeležili pri oo. frančiškanih sv. maše za našega presvetlega cesarja in potem smo izleteli v prijazni Lembah, rojstni kraj državnega poslanca Robiča.

Na to smo se pa ločili in razšli zopet vsak proti svojemu domu na razne kraje naše slovenske domovine z iskreno željo, da se srečni in zdravi zopet vidimo prihodnje leto tamkaj ob de-roči Soči.

Tako minula je peta skupščina dične naše „Zveze“, katera se je odlikovala od svojih prednic posebno v tem, da ni bilo razlike mej nami, bodisi rojen Kranjec, Primorec ali Štajerec, ampak vsi smo bili jednih mislij in srca, — vsi smo bili Slovenci. In to je prav! To je prava podstava naši „Zvezi“ in na tej podstavi nam bode mogoče uspešno delovati v prid in blagor predrazega nam slovenskega naroda. —

Domače stvari.

— (Imenovanja.) Deželni predsednik za Kranjsko imenoval je vladnega koncipista g. Viljema barona Rechbacha okrajnim komisarjem in vladnega konceptnega praktikanta g. Ernesta barona Schönbergerja vladnim koncipistom.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) je izročilo uredništvo „Slovenskega Naroda“ osmo zbirko „prvih kron“ v znesku 346 kron in 62 vin. (nabrane od dne 13. do 31. julija (incl.) in izkazane v štev. 158. do 173. „Slov. Naroda“). Vsega skup od dne 17. maja do 31. julija (incl.) 3385 kron 62 vin. Op. uredn.) — Trnovska-Bistriška podružnica je poslala 162 gld. 20 kr., Teharska na Štajerskem 120 gld., Goriška ženska po blagajničarici Mariji Kancler pa 100 gld. udnine. — Mej veliko skupščino v Sežani je izročila tamošnja ženska podružnica 100 gld. pokroviteljine po svoji tajnici, gospici Mici Mahorčičevi; pokrovitelja z zneskom 100 gld. sta še postala Kranjska možka podružnica in g. dr. Stor v Ljubljani. Zbirke prvih kron so poslali: Vč. g. L. Hudovernik iz družbe zbranih duhovnikov 32 k. 60 vin., z Vranskega 32 k., g. Fr. Šorn, nadučitelj pri sv. Lovrenci na Dravskem polju 12 gld., ki so jih zložili gostje o zlati maši vč. g. župnika Fr. Ratha, č. g. Ign. Rom 10 gld., ki so jih darovali č. gg. duhovniki pri dekanjski konferenci v Slovenski Bistrici, gđc. Brinšek z Ilirske Bistrice zopet 16 k., g. Resman 15 k., vč. g. Podboj 10 k., hišna družba „Omizje“ v Mozirji s pozdravom „Mir vam bodi“ 10 k., gg. skupščinarji na predvečer v Hafnerjevi pivovarni: Tiringar in njegovi sošolci, Dev, Trdina 8 k., g. Fr. Hrašovec, blagajnik izvanakademiške podružnice v Gradci, z doneskom udnine 8 prvih kron., ki so jih darovali: vč. g. kurat A. Skočir 3, g. Ančika in Anton Weinberger, Franjica Zabred po 1 kronc., vč. g. župnik Lednik 5 k., g. Zelnik 5 k., vesela družba pri Španu v Sevnici po g. D. Preskarji 2 gld. 5 kr., kres v Sevnici v čast sv. Cirilu in Metodu 4 k., gđc. Ravnikarjevi 2 kr., g. Bezget 2 k. in Vekoslav Nabrgoj, dijak kme-

tijstva na Grmu, 2 k. — Vrlo delavnim podružnicam in darovalcem prvih kron kličemo: Bog povrni! Naj bi bili ti darovi onim domorodcem, ki še niso žrtvovali prvih kron, vzpodbujevalen opomin, da darujejo družbi vsaj druge ali tretje ali tudi dvajsete krone. Nam bodo iz njih rok prve!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Odhod domačega polka.) V četrtek jutraj ob 2. uri 15 minut odpeljeta se dva batalijona in nekoliko pozneje ostala dva batalijona domačega pešpolka, ki je od l. 1882 bival v našem mestu. Do 28. ostane polk v Ptui, potem se bode pomikal počasi proti ogerski meji, dokler ne dosepejo prve dni septembra tudi rezervisti. Le težko vidimo ločiti se iz naše srede vrle domače sinove, ter smo preverjeni, da bodo v svojem novem bivališči, v katero se podajo po končanih manevrih, v Celovcu, kmalu isto tako priljubljeni, kakor so bili doma!

— (Iz deželnega šolskega sveta.) V zadnji seji bili so imenovani: Kot vodja in učitelj na jednorazrednici na Sv. Gori g. Rajko Mežan, začasni učitelj istotam; istotako za jednorazrednico v Prežganji g. Fran Zwiir; za štirirazrednico v Št. Vidu pri Zatičini četrtim učiteljem g. Karol Pikel, začasni učitelj istotam, in nadučiteljem na ljudski šoli v Marija Polji, razširjeni na štiri razrede, dosedanja tamošnji nadučitelj g. Fran Kavčič. Pritožba občine Raka v krškem okraji o šolskih zadevah se ni uslišala. Jeden učenec višje gimnazije v Novem Mestu bil je izključen zaradi ponočevanja. Ekskurendo-pouk iz Radeč v Podkraj se je dovolil.

— (Društvo za zgradbo uradniških hiš.) Osnovni odbor društva za zgradbo uradniških hiš izdelal je društvena pravila in storil vse druge za definitivno osnovanje potrebne korake ter skliče v kratkem občni zbor, na katerem se bo sklepalo o ustanovitvi tega prepotrebnega in obče-koristnega društva, na katero opozarjamo vse kroge Ljubljanskega prebivalstva, sosebno pa uradništvo vseh vrst.

— (Pomiloščeni kaznjenci.) Povodom cesarjevega rojstnega dne bilo je pomiloščenih 61 kaznjencev za ostanek kazni. Izmej teh sta 2 na Ljubljanskem gradu, 6 v Mariborski, 3 v Koprski kaznilnici, 4 v Gradiški in 2 v ženski kaznilnici v Begunjah.

— (Kamniška železnica.) Na Dunaji bivajoča delniška družba lokalne železnice „Ljubljana-Kamnik“ najela bode štiriodstotno po državi zajamčeno prioritetno posojilo v znesku 800.000 gld.

— (Nova nasada ameriških trt) je napravila vlada letos v Črnomlju in v Draščah pri Metliki. Oba uspevata prav dobro, prvi nasad oskrbuje g. Šetina, drugega g. Pezdirc.

— (Sevniške razmere.) Piše se nam iz Sevnice: Pri nas še hudo pogrešamo prave narodne odločnosti in zato tudi našim „Nemcem“, katere bi lahko seštel na prste obeh rok, silno rase greben. V nedeljo praznovali so nemčurji desetletni obstanek naše šulverajnske šole ter se pri tej priliki obnašali v našem narodnem trgu nad vse meje impertinentno. Njihovi gostje iz Ljubljane in Celja insultirali so na kolodvoru slovenski govorečo družbo; c. kr. častnika, ki je tudi slovenski govoril, pa so se drznili vprašati, je-li v istini avstrijski oficir. No, tu so pa ti rogovileži naleteli na pravega, kajti ta gospod jim je nezaslišano hitro sapo zaprl. Obžalovati je le, da ni bilo pri taki priliki na kolodvoru niti orožnikov niti kake druge straže. Tudi se mora pričeti zoper ponemčevalno šulferajnsko šolo odločen in brezobziren boj. — Naše bralno društvo, za katero je nabranih že blizu 100 članov, pa tudi ne nahaja toliko simpatije, kolikor bi je v narodnih krogih zaslužilo. Ustanovni veselici se delajo celo zapreke, akoravno se je vsa narodna okolica že veselila na to slavnost in akoravno so take veselice pri nas za probujo narodne zavesti zelo potrebne. — Tudi reda zlasti glede časopisov v društvu še ni pravega. — Prosimo torej, da se v merodajnih krogih uvažujejo te pritožbe — pa brez zamere!

— (Nova vojašnica v Mariboru.) V Mariboru bode treba nove vojašnice in jo bode bržkone gradilo mesto na svoje stroške v Magdalenskem predmestju.

— (Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju) v Slov. goricah bode obhajalo ustanovno zborovanje v nedeljo dne 27. t. m., h kateremu se vabijo vsi rodoljubi in prijatelji, posebno pa sosedna bralna društva.

— (Nova podružnica sv. Cirila in Metoda za Rožak in okolico) na Koroškem imela je v nedeljo popoldne svoj prvi občni zbor v Dolinčici pri „Rutarju“, s slavnostnim govorom, petjem, poučnim govorom o gospodarstvu. Volil se je tudi stalni odbor. Po končanem zborovanji je bila živahna domača zabava.

— (Preložitev ceste.) Stara cesta pri spodnjem Jezeru na Koroškem se bode v kratkem preložila, ker je zdaj prestrma. S to preložitvijo se bode izdatno pospešil laglji promet iz Kranjske na Koroško.

— (Nov most čez Dravo) mislijo graditi pri Beljaku, kakor poroča Celovski „Mir“.

— (Redka slavnost) vršila se je minulo nedeljo v Kanalu na Goriškem. Daroval je diamantno mašo č. g. Anton Ukmar, 88letni starček, ki je bil odlikovan l. 1883. povodom zlate maše z zlatim zaslužnim križcem s krono. Duhovščina kanalske dekanije priredila je na čast jubilarju sijajen banket, Kanalski tržani pa so z raznimi slavnostmi povelicevali ta izredni slučaj.

— (Ponesrečen izletnik.) V nedeljo zvečer padel je blizu Miramara iz vagona zabavnega vlaka, ki je vozil mej Tratom in Korminom, neki potovalec ter izginil v temi. V bližnjem kupeju sedeči so videli, kako je malo vinjeni mož odprl vrata in padel vun. Ko je pozneje odšla komisija iz Trsta s posebno lokomotivo, našli so ponesrečenega v nekem jarku mrtvega. Imel je rane na glavi in bil ves sključen. Truplo prepeljali so v mrtvašnico k sv. Justu. Po papirih, najdenih pri mrtvecu, utegne biti neki Andrej Rebula, ki je bil v službi v trgovini s usnjem na Corsi.

— (Otvorenje „Hrvatskega stari-narskega društva“) v Kninu v Dalmaciji se bode vršilo na slovesen način dne 24. t. m. v staroslavnem kraljevskem Kninu. Kdor se želi udeležiti te kulturne svečanosti, naj se pravočasno prijavi odboru in priloži svoj prinos 3 gld.

— (Razpisane službe.) V sled resignacije razpisuje se vnovič drugo učiteljsko mesto za ljudsko šolo v Marija polji z letno plačo 500 gld. Prošnje do konca avgusta pri okr. šolskem svetu za Ljubljansko okolico. — Pisar z mesečno plačo 30 gld. se vzprejme takoj pri okr. sodišči v Brežicah, istotako pri okr. sodišči v Logatci z dnem 10. septembra. Prošnje za drugo mesto do 1. septembra.

Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Lvov 22. avgusta. Kolera se čedalje bolj razširja. V Nadvorni je zopet obolelo 14, umrlo 8 oseb, v Kolomeji umrle 3 osebe, v Sniatynu obolele 3 osebe, v Črnovcih jedna, v Delatynu dve. V mejnih županijah ogerskih umrje vsak dan več oseb. Listi zahtevajo, naj se odpovedo vojaške vaje in naj se šole ne odprejo, dokler epidemija popolnoma ne preneha.

Rim 22. avgusta. Sinoči bile tukaj in v raznih provincijalnih mestih nove demonstracije; policija in vojaštvo intervenirali. V Genovi sežgali demonstrantje tri omnibuse in podrli tri kijoske. Mnogo oseb zaprtih, več ranjencev. Včerajšnjih demonstracij tukaj, v Milanu in v Florenci udeležili so se anarhistični elementi.

Rim 22. avgusta. Vlada je odstavila prefekta, policijskega ravnatelja in policijskega nadzornika tistega okraja, v katerem leži francoskega poslanštva palača.

Pariz 22. avgusta. V raznih mestnih okrajih bili veliki izgredi; v La Villetti streljali demonstrantje z revolverji na policijo.

London 22. avgusta. Poslanska zbornica zavrgla Chamberlainov dodatni predlog z 200 proti 162 glasom in vzprejela Gladstoneovo resolucijo, s katero se določa, da je v petek končati razpravo o home-rule-načrtu.

London 22. avgusta. „Standard“ javlja, da se Rusija in Francija z ozirom na pomnožitev nemške vojske posvetujeta, bi li ne kazalo pomnožiti tudi rusko in francosko vojsko.